

Den næste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til undervisningsministeren af Hartling m. fl. („Hvad kan ministeren oplyse om størrelsen af lærermangelen inden for folkeskole og gymnasieskole i øjeblikket og i de nærmeste år, og hvad agter ministeren at foretage sig til imødegåelse af lærermangelen?“).

Ordføreren for forespørgerne (Hartling):

Når det i grundlovens § 53 bestemmes, at ethvert offentligt anliggende kan bringes under forhandling, og at man kan æske ministerens forklaring derom, må det være ret og rimeligt, at folketinget drøfter en så alvorlig vanskelighed som lærermangelen, og jeg går egentlig ud fra, at den højtærede undervisningsminister er os taknemlig, fordi vi har givet anledning til, at ministeren kan fremsætte en højst påkrævet redegørelse for problemet, og til, at tinget kan drøfte sagen.

Lærermangelen i Danmark i dag er ikke blot en rent skoleteknisk vanskelighed, men den har et sådant omfang, at den vedkommer alle. Lærermangelen går ud over næsten alle Danmarks børn, så at det ikke blot er et problem for skolefolk, men det er alle forældres problem.

Der er i disse år børn, som går igennem hele den 7-årige hovedskole uden nogen sinde at have haft en lærer. De har i skolen mødt en lang række vikarer, mere eller mindre kvalificerede. Når seminarieeleverne vender tilbage til seminariet efter de 2 eller 3 måneders vikartjeneste, som vi i de senere år har udsendt dem til, kan man få de sælsomste beretninger om forholdene i skolerne. En kommer f. eks. og fortæller, at han var vikar nr. 26 i den pågældende klasse. En skoleklasse kan nemlig i løbet af et skoleår nå at have 4 seminarieelever, hver i 2 eller 3 måneder, så man kan altså komme igennem henved 28 forskellige vikarer i løbet af 7 år. Den pågældende var som sagt nr. 26.

Når man nu ved, hvad det kan betyde i en børneskole, at der opbygges et tillidsforhold mellem børnene og lærerne, forstår man let, at det ikke blot er undervisningen i fagene, der går i stykker, når en skole må klare sig med skiftende vikarer, men at det er selve skolens livsnerve, der trues. Nu

er det selvfølgelig undtagelsen, at et dansk skolebarn slet ikke møder en uddannet lærer gennem 7 års skolegang, men lærermangelen har desværre ulyksalige følger også for skoler, hvor der findes lærere. Den præger hele den danske skole og kommer til at berøre alle danske børn.

Jeg skal kort nævne nogle af de ulyksalige følger, i øvrigt uden at uddybe dem. Timetallet må beskæres eller ændres for mange klasser på grund af lærermangelen. Undervisningen bliver forringet i visse fag, og dette kan muligvis være med til at hindre en dreng eller pige i at nå en bestemt eksamen eller et bestemt uddannelsesmål. For lærerne vanskeliggøres arbejdet, idet der kræves urimeligt mange overtimer af dem. En skoles disciplin og ånd og tone kan let anfægtes, når de fornødne dygtige lærere mangler. Den ro, stabilitet, venlighed, som er forudsætningen for at skabe en god skole, omstødes i mangfoldige tilfælde, selv om timerne rent skemamæssigt bliver besørget af en eller anden.

For læreruddannelsen er mangelen på lærere også blevet et alvorligt problem. Man må se i øjene, at vi ikke på seminarierne kan give så god en uddannelse, som vi gerne ville, når eleverne tages fra os i månedsviis. Det er ikke nogen ligegyldig sag; for de elever, vi sender ud med en ringere ballast, end vi ellers kunne og ville give dem, skal være lærere i Danmark i de kommende 40-45 år. Det er heller ikke uden videre heldigt, at enhver, som er kommet igennem læreruddannelsen, straks bliver ansat.

Således og på endnu flere måder er den sygdom, der hedder lærermangelen, med til at forgifte skolens organisme. Derfor kan vi ikke lade problemet ligge. Derfor har vi spurgt. Vi æsker ministerens forklaring dels på, hvor stor lærermangelen er, dels på, hvad ministeren har foretaget sig og vil foretage sig i denne vigtige sag. Det har sin værdi at få klaret, hvor stor lærermangelen er. Det er nemlig så forunderligt, at det har vi hidtil ikke kunnet få saglig og klar besked om. Undertiden gøres mangelen op til store tal, undertiden til mindre. Undertiden vurderes den til at være en kronisk lidelse, undertiden til at være en rent forbigående foreteelse.

Nu spørger vi undervisningsministeren,